

nå ända fram

guide för informatörer som vill nå alla i sverige

INTEGRATIONSVERKET

Tips för att nå läsare med begränsade kunskaper i det svenska språket

Detta är några råd om hur man når så många som möjligt med sin information, även dem som inte kan läsa svenska så bra.

Invandrare har bara en sak gemensamt

Det är bara en sak som alla invandrare i Sverige säkert har gemensamt, att de har lämnat sitt land och bosatt sig i Sverige.

En del lär sig snabbt att ta sig fram på svenska, andra gör det inte. Många känner inte till hur det svenska samhället fungerar.

Om du bara skickar ut information på svenska kan du därför missa flera hundratusen vuxna, läskunniga invånare.

Annars kan rykten ta över

Om inte du informerar om din verksamhet kanske någon annan gör det. Problemet är att du då inte kan styra vad som sägs, informationen kanske blir fel. Och den som är ny i Sverige vill lära sig om det nya landet. I brist på korrekt information hänvisas han eller hon till rykten och missuppfattningar.

Det är lätt att då missförstå sina rättigheter och skyldigheter.

Även invandrare ser den svenska versionen

Tänk på att de allra flesta invandrare på ett eller annat sätt når av den version som du skriver för den svenska publiken. Det är den versionen som svenska medier sammanfattar och skickar ut. Tänk på att den också ska innehålla fakta som inte gäller infödda svenskar.

Skriv om till lätt svenska

Du når fler om du skriver på lätt svenska. Många svenskar föredrar också den versionen.

Tips om översättning

Om du låter översätta din text till några av de språk som talas av ett stort antal invandrare når du betydligt fler.

Översättning är ett yrke, det räcker inte att ha språket som modersmål. Kammarkollegiet i Stockholm har en lista över auktoriserade översättare. Det finns dock exempel på översättare som är bra utan att vara auktoriserade. Be om tips från myndigheter som låtit översätta sin information.

Svår text blir inte lättare på andra språk

En svensk text som är svårbegriplig för en infödd svensk blir inte lättare att förstå för invandrade bara för att den har översatts till deras språk.

Tänk på att du når fram bäst om du vänder dig till dem du vill nå. Men översättaren trollar inte, han översätter. Översättaren ska inte på egen hand göra tillägg eller förklaringar i texten. Om du vill ha texten anpassad för en viss grupp, gör anpassningen först, lämna sedan till översättning. Då får översättaren göra sitt jobb och du vet vad som står i den färdiga översättningen.

Det kan vara klokt att först låta skriva om texten till lätt svenska, med svåra ord förklarade, före översättningen till utländska språk. Med den versionen når du många svenskar och många invandrare som inte kan få texten

översatt till sitt språk. Den som skriver om texten till lätt svenska ska vara van vid att anpassa text för dem som inte känner till det svenska samhället så bra.

Om du låter göra denna omskrivning först kan den vara till hjälp för översättarna. Översättarna kan också ha stor hjälp av den engelska översättningen, eftersom det finns bättre lexika till och från engelska än från svenska.

Om fakta skiljer sig beroende på vilket land personen kommer ifrån, översätt inte hela texten till alla språk, gör vissa strykningar innan det går till översättning.

Exempel: En person från Irak är inte intresserad av vilka regler som bara gäller för invandrare från Norden.

Det kan bli dyrt att ändra under produktionen

Se till att du är helt färdig med ditt manus innan det går till översättning. Det kostar pengar och tid att börja ändra och det är dyrare ju längre produktionen hunnit.

Du kan välja att bara köpa själva översättningen. Men du kan också beställa sättning, korrekturläsning och ombrytning till en given layout.

Om du behöver översättning till ett språk som du inte kan läsa, beställ inte bara översättning, utan även sättning och ombrytning till din layout.

Räkna med extra tid

Det kan ta lång tid att översätta en text. Räkna med att du behöver faktagranska texten en extra gång. Sedan tillkommer som vanligt tid för sättning och korrekturläsning osv. Om du har bråttom kostar det ofta mer.

Av den översatta texten ska framgå vilket språk det är och vem som ger ut den, skriv även ut översättarens namn.

Ange på varje översatt broschyr på vilka andra språk den finns och var den finns att beställa. Skriv även ut ett svenskt namn/rubrik på alla broschyren. Det är lättare att förstå för den som sedan ska ta emot beställningar av broschyren.

Från ax till limpa

Om du ska översätta och göra en trycksak på flera språk är det klokt att låta en och samma firma göra hela jobbet.

Det kan vara billigare och enklare att låta ett företag sköta allt; översättning, sättning, layout, pdf-filer.

Under rubriken Adresser och telefonnummer på sista sidan finns det tips på olika företag som kan hjälpa dig med översättning till läsare som har någon form av läs-svårigheter och bearbetning av information som vänder sig till invandrare.

Utseendet är viktigt

För att ett budskap ska nå fram ska det inte vara för mycket text. En lättillgänglig layout ger fler läsare.

Det är praktiskt att ha samma layout på svenska som på andra språk. Det gör det lättare för den som får frågor från en person som läst den översatta versionen.

Var varsam med bilder

Tänk på att bilder kan väcka anstöt. Exempel: en gris ger inte alla associationer till sparande, att se rött är ett svenskt begrepp, att ha pengar i madrassen kan vara en obegriplig vana.

Ibland är muntligt bäst

För vissa individer och grupper är muntlig information det naturliga och bästa. Många kulturer har en stark muntlig tradition. Då behöver du använda dig av tolkar, hemspråklärare, liksom invandrarnas egna organisationer. Här ska alltså informationen förmedlas muntligt, men de som ska förmedla den kan behöva texten översatt från svenska.

Hemsidan – en bra kanal

Det är dyrt att trycka en broschyr på många språk. Ett tips är därför att trycka den på några av de största språken och lägga ut övriga översättningar på din webbplats.

Annonsera i invandrarnas egna medier om webbsidan och informera t ex medborgarkontor, flyktingsamordnare och sfi-lärare (lärare i svenska för invandrare). Om din text finns som pdf-dokument, se till att det är tydligt vad som behövs för att skriva ut texten.

Använd invandrarnas riksorganisationer för att sprida ditt budskap. De vill gärna hjälpa sina medlemmar. Förse dem med gratis material. (Integrationsverket har adresser.) Samarbeta med andra aktörer inom ditt område för att se vilka informationsinsatser som kan göras gemensamt.

Till vilka språk ska jag översätta?

De största språken bland dem som bor i Sverige och är födda i ett annat land är i storleksordning:

- finska
- bosniska/kroatiska/serbiska
- arabiska
- persiska
- spanska
- engelska (når även många från Indien, Pakistan, Uganda, Kenya osv)
- sorani (talas av kurder från t.ex. Irak)
- somaliska

Med franska når du invandrare från flera afrikanska länder.

Migrationsverkets hemsida (www.migrationsverket.se) har färsk statistik över vilka nya grupper som kommer till Sverige ifrån olika länder.

På Integrationsverkets hemsida hittar du denna guide, om du vill ha fler exemplar. Adressen är www.integrationsverket.se

Adresser och telefonnummer

Integrationsverket tel. 011-36 13 00, fax 011- 36 13 01.
www.integrationsverket.se

Migrationsverket tel. 011-15 60 00, fax 011-10 81 55.
www.migrationsverket.se

Kammarkollegiet tel. 08-700 08 00, fax 08-20 49 69.
www.kammarkollegiet.se

Centrum för lättläst tel. 08-640 70 90, fax 08-642 76 00.
www.llstiftelsen.se

Sesam, invandartidningen i Sverige AB, tel. 08-680 18 80,
fax 08-680 18 89. www.sesam.nu

INTEGRATIONSVERKET

Guldringen 58, Box 633, 601 14 Norrköping

Tel. 011-36 13 00, Fax 0611-36 13 01

integrationsverket@integrationsverket.se • www.integrationsverket.se